

PROJEKT

UCHWAŁA NR

Rady Gminy Grudziądz

z dnia

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020 - 2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506, poz. 1309, poz. 1696 i poz. 1815) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 oraz z 2019 r., poz. 730) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020 – 2024, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XX/166/2016 Rady Gminy Grudziądz z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grudziądz.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie 1 stycznia 2020 roku.

Przewodnicząca Rady

Hanna Kołodziej

UZASADNIENIE

Art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Dla realizacji powyższych zadań uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020 – 2024.

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Gminy Grudziądz
z dnia 2019 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2020 - 2024

Rozdział 1

Wprowadzenie

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Planowane działania obejmują lata 2020-2024. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 oraz z 2019 r. poz. 730). Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc w rodzinie to:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277),
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.)
- 5) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozdział 2

Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie powinni być wzorem dla swoich dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości, zrozumieniu, akceptacji. W przypadku dysfunkcji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowanie poszczególnych członków rodziny staje się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to *jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Przemoc w relacjach międzyludzkich istniała od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, takiego które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych oraz tragicznych skutków psychologicznych. Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio zaniechane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy osób dorosłych. Doświadczenia z dzieciństwa mają wpływ na całe życie.

Z uwagi na to, iż przemoc w rodzinie z reguły ma charakter długofalowy, występuje ona w trzech cyklach. Wyróżnia się tutaj fazę narastającego napięcia, gwałtownej przemocy oraz miodowego miesiąca. Faza narastania napięcia polega w głównej mierze na wzroście napięcia pomiędzy sprawcą i ofiarą. Wśród zachowań sprawcy coraz częściej występuje podirytowanie, rozdrażnienie, gniew. Zdarza się, iż tej fazie przemocy towarzyszą środki

odurzające, narkotyki czy też alkohol. Agresor sprawia wrażenie, jakby nie do końca panował nad swoimi emocjami, a swoje napięcie nieustannie rozładowuje na ofierze, poprzez poniżenie czy krytykę. Następnie w kolejności rozwija się faza gwałtownego napięcia. Występuje w niej eksplozja emocji sprawcy, wpada on w szal, staje się bardzo gwałtowny i nieprzewidywalny. Ofiara, jako że czuje się winna całej tej sytuacji, nieustannie przeprasza stara się łagodzić konflikt, mimo to sprawca i tak przelewa swoją złość wprost na nią. Wybuch zazwyczaj wywołany jest czymś banalnym. Zdarza się tutaj, iż w napadzie gniewu, przy przemocy fizycznej, dochodzi do aktów zagrażających życiu lub zdrowiu ofiary. Po brutalnym ataku, partnerka odczuwa wstyd, strach, bezradność. Ostatnim etapem cyklu przemocy w rodzinie jest faza miodowego miesiąca, nazywana także fazą skruchy. Po rozładowaniu napięcia, sprawca uświadamia sobie co takiego zrobił. Chcąc się zrehabilitować staje się inną osobą, wyraża żal za swoje zachowanie, obiecuje poprawę. W swoim postępowaniu manipuluje uczuciami ofiary. Ona natomiast zaczyna wierzyć, że wcześniejszy akt przemocy już nigdy się nie wydarzy, że był tylko jednorazowym incydentem. Doświadczenia z ostatniego cyklu fazy zwykle utwierdzają sprawcę w przekonaniu, iż ich czyny są bezkarne, a ofiara przy kolejnym ataku również okaże im przebaczenie.

Bardzo trudno jest określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie, ponieważ jest to bardzo trudny i wrażliwy temat, którego osoby doznające cierpienia w domu z powodu przemocy w rodzinie nie chcą poruszać, ponieważ wynika to z wielu aspektów takich jak : wstyd, nieufność, bezradność oraz obawa o własne zdrowie i życie. Tylko nieliczne osoby szukają pomocy i wsparcia ze strony innych osób. Należy wpłynąć na podejście ludzi, aby każda krzywdzona w domu osoba miała poczucie pomocy ze strony gminy.

Przemoc w rodzinie:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym,
- jest procesem, który tworzy cykle,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli, dominacji i uległości,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyczy.

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń cierpią nie

tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe:

- poważne obrażenia ciała,
- wzrost częstotliwości objawów związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, pleców),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji,
- zmienność nastrojów, decyzji,
- lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci, które mogą wystąpić to:

- obrażenia ciała,
- życie w poczucie ciągłego strachu i zagrożenia,
- brak poczucia bezpieczeństwa i stabilności,
- liczne schorzenia psychosomatyczne,
- lęk, wstyd, poczucie winy, gniew, agresja, nadpobudliwość.

Przemoc domowa niszczy cały system rodzinny, niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczona przemoc przybiera na sile, utrwała się niosąc konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Rozdział 3

Zadania służb powołanych do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja, publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Każda z wymienionych instytucji w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

W ramach procedury „Niebieskiej Karty” pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach procedury przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z

użyciem przemocy w rodzinie. Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz "Niebieska Karta -A" wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona. Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

- 1) podejmuje działania, o których mowa w § 11 pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3 i 5 Rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
- 3) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Rozdział 4

Diagnoza zjawiska przemocy

Według danych Komendy Głównej Policji z 2018 r. oraz danych wyciągniętych dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy problem przemocy w rodzinie wygląda następująco:

Dane za rok 2018	Dane KGP	Dane KWP Bydgoszcz
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	73 153 (w tym 59 829 wyszczynających procedurę i 13 324 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	4 431 (w tym 3 589 wyszczynających procedurę i 842 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	88 133	4 883
Liczba ofiar - kobiet	65 057	3 957
Liczba ofiar - mężczyzn	10 672	499
Liczba ofiar - małoletnich	12 404	427
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	73 654	4 455

Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	6 054	-
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	67 306	-
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	303	-
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	43 182	2 893
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 903	-
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	41 257	-
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	22	-
Liczba dzieci umieszczonych w niezagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	427	34

Z uzyskanych danych z KGP wynika, że blisko co trzecia ofiara przemocy to kobieta. Ponad 90% wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy to mężczyźni. Blisko 60% wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy była pod wpływem alkoholu. W garnizonie KWP w Bydgoszczy policjanci wypełnili 4 431 formularzy „Niebieska Karta”, 81% ofiar przemocy to kobiety. Blisko 65% sprawców przemocy na terenie podległym KWP w Bydgoszczy była pod wpływem alkoholu.

Gmina Grudziądz na dzień 31.12.2018 r. liczy 12 544 mieszkańców w tym 6 326 kobiet i 6 228 mężczyzn, swoim zasięgiem obejmuje 25 sołectw. Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje osiem szkół podstawowych, jedna świetlica socjoterapeutyczna.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudziądzu w 2017 roku skorzystało – 398 rodzin (1 166 osób), w roku 2018 - 358 rodzin (1000 osób), a w pierwszym półroczu 2019 r. z pomocy GOPS skorzystało 227 rodzin (668 osób). Z powodu przemocy w rodzinie GOPS Grudziądz w 2017 r. udzielił pomocy 4 rodzinom w których funkcjonuje 13 osób, natomiast w 2018 r. i pierwszym półroczu 2019 r. nie zanotowano przypadków udzielenia pomocy w postaci finansowej rodzinom z powodu przemocy w rodzinie.

Poza pomocą finansową oferowaną przez GOPS, pracownicy socjalni obejmują pracą socjalną osoby doświadczające przemocy tj. wspierają, wzmacniają pozytywne zachowania prowadzące do prawidłowego wypełniania ról społecznych, motywują do działań mających na celu rozwiązanie problemów.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grudziądzu prezentują się następująco (stan na 31.10.2019 r.):

Działania podjęte przez GKRPA w ramach procedury „Niebieska Karta”	2017	2018	2019
Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” z udziałem członka GKRPA	23	21	20
Rozmowy motywujące, spotkania z GKRPA	29	28	14
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	21	17	17
Liczba osób skierowanych do Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Innych Uzależnień	8	10	11
Liczba wniosków skierowanych do sądu	2	4	5

Od 1 kwietnia 2012 roku funkcjonuje w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej asystent rodzin. Do zadań asystenta rodzin m.in. należy praca z rodzinami nieradzącymi sobie z wykonywaniem władzy rodzicielskiej i sprawowaniem opieki nad dziećmi. W ostatnich latach coraz częściej w postanowieniach sądów rodzinnych znajdują się zapisy związane z koniecznością zastosowania opieki przez asystenta rodziny. Na terenie naszej gminy praca asystenta rodzin w ostatnich trzech latach przedstawiała się następująco:

Osoby w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, spełniający dodatkową co najmniej jedną przesłankę wynikającą z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	Pod opieką asystenta rodzin		
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	
		K	M
ROK 2017	16	37	38
ROK 2018	16	36	38
ROK 2019	12	27	19

Komenda Miejska Policji w Grudziądzu przedstawiła następujące dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie podległym KMP (miasto i powiat) dla lat 2017, 2018 i do lipca 2019 r.:

Rodzaj statystyki	2017	2018	2019
Założone Niebieskie Karty ogółem ,	273	259	364
w tym :			
Gmina Grudziądz	23	21	13
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem z terenu Gminy Grudziądz ,	23	16	13
w tym : kobiety	17	16	9
mężczyźni	3	-	4
małoletni	3	-	-
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem z terenu Gminy Grudziądz ,	21	17	13
w tym : kobiety	1	5	1
mężczyźni	18	12	12
nieletni	2	-	
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	49	25	10
Skierowane wnioski do GKRPA	4	3	2
Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej (art. 207 k.k.) ogółem ,	83	101	67
w tym zakończonych aktem oskarżenia	32	38	12

Prokuratura Rejonowa w Grudziądzu udzieliła następujących informacji o przestępstwach popełnionych z art. 207 kk, zgodnie z właściwością prokuratury dla danego obszaru jej działania, tj.: miasto Grudziądz oraz gminy: Grudziądz, Gruta, Łasin, Rogóźno i Świecie n. Osą. Dane do lipca 2019:

Dane dotyczące przestępstw popełnionych z art. 207 kk (zgodnie z właściwością terenową prokuratury)	2017	2018	2019
Ogółem zawiadomień o przestępstwie z art. 207 kk	105	98	63
w tym:			
zgłoszonych przez osoby	49	59	39
zgłoszonych przez instytucje	56	39	24
Ogółem ilość postępowań o przestępstwa przemocy w rodzinie z art. 207 kk	109	86	78
zakończono:			
aktem oskarżenia	33	31	14
umorzeniem	50	36	36
Odmówiono wszczęcia postępowania	13	10	16
osoby pokrzywdzone z art. 207 kk:			
mężczyźni	11	7	15
kobiety	70	56	50
małoletni	50	25	35
Wnioski o leczenie odwykowe:			
ogółem	40	31	17

w tym:			
w odniesieniu do osób stosujących przemoc w rodzinie	3	6	2

Wydział II Karny Sądu Rejonowego w Grudziądzu udzielił następujących odpowiedzi w sprawie przestępstw popełnionych z art. 207 kk:

Dane dotyczące przestępstw popełnionych z art. 207 kk w Gminie Grudziądz	2017	2018	2019
Ogółem ilość postępowań o przestępstwa przemocy w rodzinie z art. 207 kk	26	36	13
w tym względem mieszkańców:			
Miasto	25	34	12
Wieś	-	-	-
Gmina Grudziądz	1	2	1
zakończono:			
wyrokiem karnym	18	20	3
umorzeniem	3	4	-
wyrokiem uniewinniającym	-	1	-

Działania podjęte przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2017, 2018 i I półroczu 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

Działania podjęte przez PCPR	2017	2018	2019
Liczba wysłanych indywidualnych informacji do osób doznających przemocy, na spotkania ze specjalistami, w ramach procedury „Niebieska Karta” ogółem	-	-	-
Liczba wysłanych indywidualnych informacji do osób podejrzanych o stosowanie przemocy, na spotkania ze specjalistami, w ramach procedury „Niebieska Karta” ogółem	-	-	-
Liczba udzielonych bezpłatnych porad psychologicznych ogółem	32	60	15
Liczba udzielonych bezpłatnych porad prawnych ogółem	23	28	7
Liczba osób uczestniczących w programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla sprawców przemocy ogółem	0	0	0

PCPR w Grudziądzu nie wysyła indywidualnych informacji do osób podejrzanych o stosowanie przemocy ani do osób doznających przemocy. Natomiast program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc nie był dotąd realizowany z uwagi na nie wystarczającą liczbę zgłoszonych osób.

Dzieci doznające przemocy są bardziej narażone na problemy, które mogą mieć konsekwencje w dalszych latach życia. Zaburzone wzorce często prowadzą do powielania negatywnych działań w życiu dorosłym, dlatego też kadra pedagogiczna musi być niezwykle wyczulona na kwestie przemocy i musi się cały czas w tej materii doskonalić. W okresie trwania poprzedniego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przedstawiciele oświaty ustalili dwóch sprawców przemocy w konsekwencji zakładając procedurę Niebieskiej Karty.

Działania w placówkach oświatowych na terenie Gminy Grudziądz obejmują m.in. zajęcia pozalekcyjne, korekcyjne i kompensacyjne, terapie pedagogiczne i logopedyczne. Warto nadmienić, że szkoły z terenu Gminy Grudziądz corocznie realizują w swoich placówkach programy profilaktyczne dotyczące zjawiska przemocy i uzależnień (m.in. *Przyjaciele Zippiego* w Szkole Podstawowej w Mokrem i Sztynwagu, *Szkoła dla Rodziców i Wychowawców* w Szkole Podstawowej w Sztynwagu, *Unplugged* w Szkole Podstawowej w Nowej Wsi, *Spójrz Inaczej* w Szkole Podstawowej w Piaskach) oraz konkursy profilaktyczne (*Profilaktyka bez tajemnic* w Szkole Podstawowej w Piaskach, *Stop agresji i przemocy* w Szkole Podstawowej w Nowej Wsi). Z funduszu powstającego z pieniędzy pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych Gmina organizowała obozy letnie z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty i służby zdrowia w czasie obowiązywania poprzedniego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie podnosili swoje kompetencje na szeregu szkoleń i konferencji z zakresu występowania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinach (m.in. *Przemoc w rodzinie, pierwsza pomoc i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”*, *Ochrona dziecka przed przemocą oraz zagrożeniami związanymi z używaniem środków odurzających (alkohol, narkotyki, dopalacze)*, *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”*, *Praktyczne zastosowanie metody Dialogu Motywującego w pracy z klientami potrzebującymi zmiany zachowań*).

W ramach działalności informacyjnej przez cały czas trwania poprzedniego Programu (2016-2019 r.) były rozprowadzane ulotki informacyjne na temat istoty problemu oraz możliwości uzyskania przez osoby doświadczające przemocy specjalistycznej pomocy. Na stronie internetowej Urzędu Gminy Grudziądz oraz BIP Gminnego Ośrodka Pomocy

Spolecznej w Grudziądzu umieszczone są informacje o instytucjach udzielających wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz o działaniu gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rozdział 5

Analiza SWOT zjawiska przemocy

Określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwoli na opracowanie potrzeb do prawidłowego zrealizowania Programu, a w szczególności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1) niewystarczające upowszechnienie informacji o problemie przemocy w rodzinie oraz instytucjach działających na rzecz rodzin dotkniętych przemocą
2) organizowanie szkoleń dla osób z instytucji pomocowych	2) zbyt mała ilość kampanii informacyjnych, akcji społecznych dotyczących problematyki przemocy w rodzinie
3) coraz lepsza komunikacja między instytucjami	3) brak na terenie powiatu grudziądzkiego całodobowych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy (hostel dla osób będących w stanie kryzysu funkcjonujący w gminie-miasto Grudziądz, jest dostępny tylko dla mieszkańców miasta)
4) rozwój poradnictwa dla osób uwikłanych w przemoc	5) niewystarczający system współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, pomoc społeczna, oświata, służba zdrowia)
5) organizacja zajęć Szkoły dla Rodziców na terenie Gminy Grudziądz	6) zbyt mała ilość szkoleń interdyscyplinarnych dla wszystkich instytucji odpowiedzialnych za problem
6) coraz większy profesjonalizm osób zajmujących się problemem przemocy	7) niewystarczająco drożny system przepływu informacji i właściwej koordynacji działań różnych instytucji i organizacji na rzecz rodzin zagrożonych
7) programy profilaktyczne realizowane przez szkoły	8) znikome zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie
8) dostępność usług asystenta rodziny	9) zbyt mała świadomość sprawców o konsekwencjach swoich działań
9) włączanie się w kampanie przeciw przemocy w rodzinie	
10) umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy w rodzinie	
11) istnienie podmiotów dysponujących pracownikami pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o faktach przemocy w rodzinie (pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy)	
12) dobra lokalizacja Gminy Grudziądz	

względem zasobów miasta	<p>10) brak działań informacyjno-profilaktycznych dotyczących problemu przemocy w rodzinie adresowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów</p> <p>11) niewystarczająca ilość oferty pomocowej dla dzieci osób doświadczających przemocy w rodzinie</p> <p>12) przekazywanie zadań dla samorządów bez zabezpieczenia finansowego</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1) rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń i zapobiegania przemocy w rodzinie</p> <p>2) zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie</p> <p>3) stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez wszystkie instytucje i służby do tego uprawnione</p> <p>4) ścisła współpraca podmiotów, których przedstawiciele powołani zostali do Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>5) popieranie działań przez społeczeństwo podejmowanych przez instytucje na rzecz rodzin dotkniętych przemocą</p> <p>6) rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodziny</p> <p>7) prowadzenie licznych akcji edukacyjno-informacyjnych i kampanii wpływających na wzrost świadomości społeczności lokalnej</p> <p>8) realizacja programów profilaktycznych</p> <p>9) oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo i społecznie wspierających rodziny problemowe</p> <p>10) ujednoczenie systemu reagowania w sytuacji kryzysowej</p> <p>11) zwiększenie informacji w mediach na temat problemu społecznego, jakim jest</p>	<p>1) wzrost patologii społecznych</p> <p>2) problem ubóstwa / bezrobocia czynnikiem sprzyjającym przemocy</p> <p>3) problemy alkoholowe członków rodzin</p> <p>4) nieskuteczne formy przymusowego leczenia</p> <p>5) pojawiające się nowe źródła uzależnień</p> <p>6) negatywne wzorce zachowań społecznych</p> <p>7) bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów</p> <p>8) niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, nieumiejętność opiekowania się dziećmi oraz niski poziom wykształcenia</p> <p>9) osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak motywacji do pozyskania wsparcia</p> <p>10) stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej</p> <p>11) nieujawnianie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy</p> <p>12) poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc</p> <p>13) problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora</p>

przemoc domowa	14) niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym
12) zmniejszenie przyzwolenia społecznego na stosowanie przemocy wobec bliskich	

Rozdział 6

Główny cel Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020 – 2024 na terenie Gminy Grudziądz zakłada realizację kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań, a także na edukację społeczności lokalnej w zakresie charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie oraz miejsc i form możliwej pomocy dla osób dotkniętych tym zjawiskiem lub będących jego świadkami.

Cel główny jest realizowany poprzez *cele szczegółowe*:

- 1) interdyscyplinarną współpracę służb i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedura „Niebieskiej Karty”,
- 2) zwiększenie skuteczności działań motywacyjno–interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) ochrona ofiar przemocy w rodzinie,
- 4) podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy,
- 6) zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Grudziądz wobec zjawiska przemocy,
- 7) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- 8) kontynuowanie porozumienia dotyczącego Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii.

CEL SZCZEGÓŁOWY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	REALIZATORZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
<p>1. Interdyscyplinarna współpraca służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedury „Niebieskiej Karty”</p>	<p>1.1 Realizacja działań interwencyjnych w ramach procedury „Niebieskiej Karty” 1.2. Planowanie działań i pomocy w ramach prac grup roboczych 1.3. Profesjonalizacja działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka i ochrony dziecka w działaniach interwencyjnych 1.4. Udzielanie informacji o możliwościach działań w sytuacji przemocy i miejscach pomocy 1.5. Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiaru problemu przemocy w rodzinie</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny, - GOPS, - Policja, - GKRPA, - placówki oświaty, - placówki służby zdrowia</p>	<p>- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” - liczba powołanych Grup Roboczych - opracowana dokumentacja dotycząca procedury postępowania pracownika socjalnego przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie - opracowana dokumentacja dotycząca skali przemocy na terenie Gminy</p>	<p>- środki własne - środki z programów zewnętrznych</p>
<p>2. Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno-interwencyjnych wobec osób</p>	<p>2.1. Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy 2.2. Prowadzenie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z rodzicami i opiekunami stosującymi przemoc w domu</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny, - Grupy Robocze, - GKRPA, - GOPS</p>	<p>- liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników rozmów</p>	<p>- środki własne - środki z programów zewnętrznych</p>

<p>stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie</p> <p>3.1. Objęcie pracą socjalną rodzin dotkniętych problemem przemocy</p> <p>3.2. Kontynuowanie porozumienia dotyczącego Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii</p> <p>3.3. Wspieranie osób doświadczających przemocy do podjęcia procedur prawnych względem sprawcy przemocy</p> <p>3.4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (socjalnego, prawnego)</p> <p>3.5. Zabezpieczenie potrzeb socjalnych rodziny z problemem przemocy</p> <p>3.6. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla dzieci ze środowisk dotkniętych przemocą</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze, GKRPA, GOPS, Wójt Gminy Grudziądz</p>	<p>- liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym</p> <p>- liczba dzieci objętych specjalistycznym wsparciem</p>	<p>- środki własne</p> <p>- środki z programów zewnętrznych</p>
<p>4. Podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie</p>	<p>4.1. Umieszczenie na stronach internetowych i tablicach ogłoszeniowych informacji o instytucjach udzielających wsparcia dla rodzin z problemem przemocy</p> <p>4.2. Organizowanie akcji</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Policja, GKRPA, placówki oświaty, placówki służby</p>	<p>- zasięg przekazywanych informacji wśród mieszkańców gminy</p> <p>- liczba przeprowadzonych akcji dla służb zajmujących się przemocą w rodzinie</p>	<p>- środki własne</p> <p>- środki z programów zewnętrznych</p>

<p>i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>informacyjno-profilaktycznych dotyczących problematyki przemocy w rodzinie adresowanych do służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>4.3. Dbanie o wysokie standardy udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie</p>	<p>zdrowia</p>		
<p>5. Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy</p>	<p>5.1. Realizacja programów profilaktycznych, warsztatów dla rodziców, dzieci i młodzieży szkolnej</p> <p>5.2. Wdrażanie programów profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców dotyczących prawidłowego funkcjonowania członków rodziny w środowisku rodzinnym</p> <p>5.3. Dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych zapobiegającym zjawiskom patologicznym, w tym przemocy w rodzinie skierowanych do dzieci i młodzieży</p>	<p>- GOPS, - Policja, - GKRPA, - placówki oświaty</p>	<p>- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych i edukacyjnych - liczba rodziców, dzieci i młodzieży objętych działaniami programów</p>	<p>- środki własne - środki z programów zewnętrznych</p>
<p>6. Zmiana postaw,</p>	<p>6.1. Prowadzenie cyklicznych</p>	<p>- GOPS,</p>	<p>- liczba przeprowadzonych</p>	<p>- środki własne</p>

<p>przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Grudziądz wobec zjawiska przemocy</p>	<p>kampanii informacyjno- edukacyjnych na temat przemocy, możliwości przeciwdziałania przemocy oraz obowiązujących w tym zakresie przepisach i procedurach</p> <p>6.2. Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu uwrażliwienie i zwrócenie uwagi na temat przemocy wobec seniorów i osób niepełnosprawnych</p> <p>6.3. Organizowanie warsztatów oraz Szkół dla rodziców podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze</p>	<p>- Policja, - GKRPA, - placówki oświaty</p>	<p>kampanii - liczba osób objętych zasięgiem kampanii</p>	<p>- środki z programów zewnętrznych</p>
<p>7. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie</p>	<p>7.1. Aktualizowanie zasad postępowania w udzielaniu kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy poprzez bieżące określenie kompetencji poszczególnych uczestników systemu i wypracowanie jasnych strategii ich działań</p> <p>7.2. Organizowanie i dofinansowywanie specjalistycznych szkoleń i konferencji dla przedstawicieli instytucji i służb współpracujących</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny, - GOPS, - Policja, - GKRPA, - placówki oświaty, - placówki służby zdrowia</p>	<p>- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba osób objętych szkoleniami - liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba instytucji i służb biorących udział w szkoleniach</p>	<p>- środki własne - środki z programów zewnętrznych</p>

system m.in. pracowników społecznych, policjantów, nauczycieli, pedagogów, kuratorów sądowych, pracowników służby zdrowia, członków GKRPA i ZI

7.3. Wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy instytucjami i służbami zajmującymi się w gminie przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

7.4. Prowadzenie pracy socjalnej w oparciu o elementy nowych metod i form

Rozdział 7

Monitoring i ewaluacja Programu

1. Monitorowanie programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Grudziądzu na podstawie zebranych informacji przekazywanych przez jednostki uczestniczące w realizacji.
2. Do 30-go czerwca każdego roku Zespół Interdyscyplinarny wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej dokona ewaluacji programu za poprzedni rok kalendarzowy i przedłoży Wójtowi Gminy Grudziądz wnioski i rekomendacje dotyczące funkcjonowania programu.